

20.3.2006

1504/4/04

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jukka Lindstedt

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Kristian Holman

VAPAUDENMENETYKSEN PERUSTEET

1

KANTELU

Kriminaalihuollon tukisäätiön toiminnanjohtaja arvosteli - - - 26.5.2004 laatimassa kantelukirjoituksessa Helsingin kihlakunnan poliisiviranomaisten menettelyä Kriminaalihuollon tukisäätiön työntekijää (kantelija) koskevassa esitutkinta-asiassa. Kantelija on omalta osaltaan laatinut kantelukirjoituksen liitteeksi kertomuksen vapaudenmenetykseensä johtaneista tapahtumista sekä poliisin toimittamasta esitutkinnasta.

Kantelukirjoituksessa ja sen liitteessä arvostellaan poliisia seuraavin perustein, jotka käyvät myös tarkemmin ilmi jäljempänä tapahtumakuvauksesta:

1. Kantelijan vapaudenmenetykselle ei kantelun mukaan ollut olemassa laillisia edellytyksiä. Kantelija oli kertomansa mukaan selvittänyt kiinniottamisen yhteydessä poliisimiehille, ettei ollut voinut syyllistyä epäiltyyn ajoneuvon luvattomaan käyttöön eikä törkeään liikenteen vaarantamiseen, koska hänellä oli syyttömyytensä puolesta puhuvana seikkana ollut kiinniottopaikkansa läheisyydessä sijainnut autonsa, jonka moottori olisi ollut vielä lämmin ja autossa olisi ollut kauppakuitti ruokaostoksista väitetyn rikoksen tapahtuma-ajalta.
2. Poliisi oli kiinniottotilanteessa tarpeettomasti kahlinnut kantelijan käsirautoilla. Lisäksi kantelijan takki oli rikkoutunut kiinnioton yhteydessä suoritetun turvatarkastuksen yhteydessä.
3. Kantelija oli poliisilaitoksella riisutettu ja hänen oli käsketty tehdä "kyykkyhyppyjä" sen selvittämiseksi, oliko hän kätkenyt huumausaineita kehoonsa.
4. Kantelijasta oli otettu valokuva sekä DNA-näyte vapaudenmenetyksensä yhteydessä. Kantelukirjoituksessa kyseenalaistettiin poliisin oikeus ottaa kyseiset tuntomerkit. Lisäksi kantelussa esitettiin epäily, ettei poliisilla olisi oikeutta pitää tiedostoissaan kantelijaa koskevia vanhoja rekisterimerkintöjä, jotka kantelijan mukaan olivat lisäksi virheellisiä.
5. Poliisivankilan henkilökunta ei ollut reagoinut millään tavoin kantelijan painaessa säilytyshuoneensa hälytysnappia migreenikohtauksensa vuoksi.

6. Poliisi oli ottanut haltuunsa kantelijan päällä olleet vaatteet kuitututkimuksien suorittamista varten. Kantelijan vapautumisajankohtana näitä vaatteita ei ollut kuitenkaan vielä palautettu, vaan kantelijalle oli ehdotettu, että hän "voisi lähteä kotiinsa alusvaatteisillaan".

7. Kantelukirjoituksessa tiedusteltiin myös kantelijan mahdollisuutta hakea vahingonkorvausta aiheuttomasta vapaudenmenetyksestä, poliisin häneen kohdistamasta nöyryyttäväksi katsottavasta menettelystä sekä aiheutuneista esinevahingoista.

- - -

3 RATKAISU

3.1 Tapahtumat

3.1.1 Vapaudenmenetykseen johtaneet tapahtumat

Helsingin kihlakunnan poliisipartio oli 16.4.2004 klo 21.10 havainnut Helsingissä Meripellontiellä anastetuksi ilmoitetun henkilöauton. Auto oli ajanut poliisipartiota vastaan, jolloin partio oli kääntynyt poliisiauton perään ja saavuttanut sen Vuotiellä. Ajoneuvossa oli ollut sisällä kaksi henkilöä, joista poliisipartio oli havainnut kuljettajalla olevan päässä vaalean pipon. Partio oli seurannut autoa Vuotien ja Laivanrakentajantien risteykseen, missä toinen paikalle tullut poliisipartio oli katkaissut autolla toisen ajokaistan. Tässä vaiheessa anastetuksi ilmoitettu ajoneuvo oli kiihdyttänyt nopeuttaan voimakkaasti lähtien pakenemaan poliisiautoja. Auton kuljettaja ei ollut poliisin antamasta pysäytysmerkistä huolimatta pysäyttänyt autoaan. Myöhemmin anastetuksi ilmoitettu ajoneuvo oli törmännyt asuinrakennuksen seinään ja autossa olleet kuljettaja ja matkustaja olivat paenneet juosten läheiseen metsään. Törmäyspaikalla olleet todistajat kertoivat poliisille, että autossa oli ollut kaksi mieshenkilöä.

Poliisipartio oli jatkanut anastetusta ajoneuvosta paenneiden henkilöiden etsintää ajamalla Vartiokylänlahden viertä kulkevaa kävelytieta kohti Rastilan leirintäaluetta. Poliisipartiota vastaan oli tullut lenkkeilijä, joka oli kertonut, että häntä vastaan oli tullut juosten kaksi isokokoista miestä.

Jonkin matkaa kävelytiellä ajettuaan poliisipartio oli havainnut kolmen henkilön kävelevän kohti Rastilan leirintäaluetta. Kaksi näistä miehistä oli ollut pitkäkähköjä ja toisella heistä (jäljempänä A) oli ollut päässään valkoinen pipo. Kolmas henkilöistä ei ollut kuulunut seurueeseen ja hänet oli päästetty jatkamaan matkaa. Poliisi tapasi miehet noin kahden kilometrin päästä anastetun auton hylkäämispaikalta. Poliisin arvion mukaan aikaa törmäyksen ja tuntomerkkejä vastaavien henkilöiden tavoittamisen välillä oli kulunut noin 25 minuuttia.

Vanhempi konstaapeli B kertoo selvityksessään, että poliisin tapaamat miehet olivat kiistäneet tietävänsä tapahtumasta mitään. Toinen poliisin tapaamista miehistä, kantelija, kertoi poliisille, että hänen autonsa on A:n pihalla Vartiokylässä Kiviparintiellä, josta he kertoivat lähteneensä jalan kävelyllä. Tältä osin B toteaa selvityksessään seuraavasti: "*Olisimmehan voineet käydä toteamassa auton, onko moottori lämmin, mutta en tiedä miten se olisi vahvistanut miesten alibia, vaikka se olisi lämmin ollut*". B ei muista, mainitsiko kantelija kiinniottohetkellä, että hänen autossaan olisi elintarvikkeita taikka kuittia kaupassakäynnistä. Toinen poliisipartiossa olleista poliisimiehistä, vanhempi konstaapeli C kertoo selvityksessään, että kantelijan kertomuksesta tapahtuman kulusta ja syyttömyyttään osoittavien todisteiden olemassaolosta "tiedotettiin asiaa hoitavaa tutkintaryhmää".

Poliisipartio ilmoitti puhelimitse tapaamistaan epäiltyjen tuntomerkkeihin sopivista henkilöistä kenttäjohtajana toimineelle vanhempi konstaapeli D:lle, joka keskusteltuaan poliisipartion kanssa miesten tuntomerkeistä ja käyttäytymisestä teki päätöksen miesten kiinniottamisesta.

Poliisipartio laittoi molemmille miehille käsiraudat. Vanhempi konstaapeli B perustelee selvityksessään käsirautojen käyttöä sillä, että hän ja partiotoverinsa vanhempi konstaapeli C joutuivat molemmat vartioimaan kahta kiinniotettua henkilöä, joiden epäiltiin aiemmin paenneen anastetulla autolla poliisia ja sittemmin törmänneen autolla rakennuksen seinään ja paenneen edelleen juosten paikalta. B:n näkemyksen mukaan näiden esitietojen perusteella käsirautojen käyttö oli puolustettavissa.

B toteaa myös, että muistikuvansa mukaan hän oli tehnyt kantelijalle turvallisuustarkastuksen, mutta hänellä ei ole muistikuvaa siitä, oliko kantelijan takki mennyt rikki tarkastuksen yhteydessä tai oliko kantelija maininnut takkinsa rikkoutumisesta poliisille. Sittemmin paikalle oli tullut myös toinen poliisipartio, joka oli avustanut miesten kuljettamisessa Itäkeskuksen poliisiasemalle.

3.1.2

Tapahtumat vapaudenmenetyksen yhteydessä

Poliisilaitoksen säilytystiloissa miehille oli tehty henkilöntarkastus mahdollisen takavarikoitavan esineen löytämiseksi. Tarkastus toteutettiin niin, että tarkastettavat riisuutuivat ja heidän vaatteensa tarkastettiin poliisin toimesta. Toimenpiteellä pyrittiin selvityksen mukaan varmistautumaan, ettei epäiltyjen hallusta löytyisi esimerkiksi vaatteisiin kätkeytyneitä heille kuulumatonta – tässä tapauksessa anastettuun autoon liittyvää – omaisuutta.

Selvityksen mukaan ainakin kantelijan vaatteista oli etsitty myös huumausaineita. Vanhempi konstaapeli B toteaa huumausaine-epäilyn perustaksi näkemyksensä seuraavasti: "*Yksi syy mahdolliseen pakenemiseen ja ajamiseen varastetulla autolla saattoi mielestämme olla huumausaineen hallussapito, eikä pelkästään se, että on olemassa mahdollisuus jäädä kiinni*".

ajoneuvon anastuksesta. Ajoneuvorikollisuuteen liittyy läheisesti huumausainerikollisuus".

Kantelijan ja A:n vaatteet oli otettu poliisin haltuun edelleen teknisiä tutkimuksia varten. Poliisin haltuun ottamista vaatteista ei ollut laadittu takavarikkopöytäkirjaa. Asian tutkijana toiminut ylikonstaapeli E kertoo, että takavarikkopöytäkirja oli jäänyt häneltä epähuomiossa tekemättä.

Samassa yhteydessä kantelijaa oli käsketty alasti ollessaan käymään kahdesti kyykyssä, jolla B:n selvityksen mukaan paljastetaan peräsuoleen mahdollisesti kätkeytyt huumausaineet. B toteaa selvityksessään, että kantelijaa ei "hyppytetty", eikä häntä "valaistu taskulampulla takapuoleen", kuten kantelija on kirjoituksessaan kertonut.

Kantelija kertoo, ettei hänelle lupauksista huolimatta tuotu säilytystilaan mitään luettavaa eikä kerrottu, olisiko hänellä ollut mahdollisuus puhelimen käyttöön hankkiakseen itselleen esimerkiksi hygieniatarvikkeita. Kantelija kertoo myös, että hän oli painanut useaan otteeseen säilytyshuoneessaan ollutta hälytysnappia saamansa migreenikohtauksen vuoksi, mutta kutsuun ei ollut vastattu koko viikonlopun kestäneen säilöissäpidon aikana.

Vapaudenmenetyksen päättymisen osalta kantelija kertoo hänelle ilmoitetun, että hän olisi heti vapaa lähtemään, mikäli hän suostuisi lähtemään poliisiasemalta ilman vaatteitaan, jotka olivat edelleen poliisin hallussa kuitututkimuksien suorittamista varten.

Kantelija kertoo tiedustelleensa mahdollisuutta lainata päällään ollutta poliisin kantelijalle lainaamaa haalaria, mutta hänelle oli ilmoitettu, ettei haalarin lainaaminen tulisi kysymykseen, koska ei voitu luottaa, että kantelija palauttaisi sen takaisin poliisille. Tässä yhteydessä kantelijalle oli ehdotettu, että hän voisi lähteä kotiinsa "alushousut jalassa ja t-paita päällä". Sittemmin kantelija oli kuitenkin kuljetettu poliisiautolla kotiinsa.

3.1.3

Asian esitutkinnasta

Ylikonstaapeli E kertoo selvityksessään, että hän oli kuulustellut kantelijaa lauantaina 17.4.2004 klo 14.35–15.30 sekä tämän seurassa ollutta A:ta samana päivänä klo 15.17–15.31. E kertoo edelleen, että hänen työaikansa päättyi klo 16.00. Hän oli soittanut klo 15.40 aikaan poliisilaitoksen päivystävälle komisariolle F:lle ja kertonut tälle keskeneräisistä tutkintavaiheista sekä sen, että kantelijaa ja A:ta oli edelleen syytä epäillä tapahtumista.

Kantelija ja A pidätettiin komisario F:n päätöksellä 17.7.2004 klo 15.48. Pidättämisten ns. erityisenä edellytyksenä pidettiin "sotkemisvaaraa".

E kertoo täyttäneensä kiinniottoa koskevan elektronisen lomakkeen (ns. KIP-lomake), mutta epähuomiossa jättäneensä lomakkeeseen kiinnioton kirjanneen

poliisipartion tekemät merkinnät, joissa oli lueteltu erityisinä edellytyksinä edellä mainitun "sotkemisvaaran" lisäksi "jatkamisvaara" sekä "pakenemisvaara", eli käytännössä kaikki pakkokeinolaista ilmenevät pidättämisen erityiset edellytykset.

E kertoo edelleen sunnuntaina 18.4.2004 klo 10.00 päättäneensä tarkistaa kantelijan antaman kuulustelukertomuksen paikkansapitävyyden käymällä hänen autonsa luona Vartiokylässä, Kiviportintiellä. Auton jalkatilasta oli löytynyt kantelijan kuulustelukertomuksessaan mainitsema kauppakassi, jonka sisällä oli ollut erilaisia elintarvikkeita sekä kassakuitti ostoksista. Kuitissa oli ollut merkintä, jonka mukaan elintarvikkeet oli ostettu 16.4.2004 klo 20.58 käteisellä. E kertoo vielä suorittaneensa A:lle tarkentavan lisäkuulustelun, jonka jälkeen hän oli soittanut asiassa tutkinnanjohtajana toimineelle komisario G:lle ja kertonut hänelle esitutkintatilanteesta. G oli antanut määräyksen vapauttaa kantelija ja A. Heidät vapautettiin 18.4.2004 klo 12.23.

Komisario G kertoo selvityksessään, että esitutinnan aikana kantelijalle suoritettiin henkilökatsastus DNA-tunnisteen määrittämiseksi (ns. poskitikkunäyte). Samoin kantelijan henkilötuntemerkit tallennettiin tuntemerkkirekisteriin. G:n mukaan em. tiedot tullaan poistamaan rekisteristä, mikäli esitutkinnassa selviää, ettei kantelijalla ollut osuutta tutkittavina olleisiin rikoksiin.

Saadusta asiakirjaselvityksestä ilmeni, että asian esitutkinta oli keskeytetty komisario G:n 31.10.2004 tekemällä päätöksellä. Kantelijan ja A:n asema esitutkinnassa oli muutettu rikoksesta epäilystä muutoin osalliseksi ("osaisena asiassa").

3.2

Kannanotto

3.2.1

Kantelijan vapaudenmenetystä koskevien perusteiden olemassaolo

Esitutkintakynnyksen ylittyminen

Vanhempi konstaapeli B kertoo, että kantelija ja A oli otettu kiinni sillä perusteella, että heitä oli syytä epäillä moottorikulkuneuvon käyttövarkaudesta, törkeästä liikenneturvallisuuden vaarantamisesta sekä vaaran aiheuttamisesta ja oli epäilty, että he vapaana ollessaan vaikeuttaisivat asian selvittämistä. Tätä näkemystään B perustelee seuraavasti: *"Epäilty olivat jo poliisia pakoon ajaessaan ja onnettomuuspaikalta paetessaan karttaneet asian selvittämistä. Jos epäiltyjä ei olisi otettu kiinni, olisivat he voineet vapaalla ollessaan sopia tapahtumista keskenään. Heidän kuulemisensa tapahtumiin tuoreeltaan aamulla oli mielestäni tärkeää. Lisäksi heitä tuli pitää kiinni teknisen tutkinnan vuoksi"*.

Se, että poliisi on katsonut olevan syytä epäillä kantelijan ja A:n syyllistyneen mainittuihin rikoksiin, on saatujen selvitysten mukaan perustunut lähinnä siihen, että anastetussa ja poliisia paenneessa ajoneuvossa oli ollut sisällä kaksi mieshenkilöä, joista toisella tehtyjen havaintojen mukaan oli ollut päässään vaalea pipo. Etsinnän yhteydessä tapahtuma-alueella lenkkeillyt henkilö oli kertonut poliisille nähneensä hetkeä aiemmin kahden isokokoisien miehen tulleen häntä juosten vastaan. Pian tämän jälkeen poliisi oli tavannut kantelijan ja A:n noin kahden kilometrin päästä tekijöiden hylkäämästä ajoneuvosta. Lisäksi A:lla oli ollut päässään valkoinen pipo. Kantelija on pituudeltaan 187 senttimetriä ja A on 182 senttimetriä. Näiden seikkojen olemassa ollessa poliisille on syntynyt esitutkintalain 2 §:n tarkoittama "syy epäillä" kantelijan ja A:n mahdollista osuutta tutkittavanaan olleeseen rikokseen, jolloin sillä on ollut velvoite toimittaa esitutkinta kantelijan ja A:n osuuden selvittämiseksi.

Esitutkintalain 2 §:stä ilmenevän käsitteen "syytä epäillä" soveltaminen konkreettiseen tapaukseen jättää poliisille jonkin verran harkinnanvaraa. Tämä johtuu paitsi käsitteen avoimuudesta ja tulkinnallisesta väljyydestä, myös siitä, että tapausta koskevaa näyttöä (epäilyn perustaa) ei ole mahdollista arvioida ja määrittää täsmällisesti. Toki esitutkinnan aloituspäätökselle ja esitutkinnan kohdistamiselle johonkin henkilöön pitää pystyä esittämään asianmukaiset perusteet. Kuten lainkohta edellyttää, epäilyllä pitää olla syynsä, mikä viittaa siihen, että epäilyn tueksi on olemassa jotakin konkreettista. Pelkkä ylimalkainen epäily ei voi olla esitutkinnan aloittamisen perusteena.

Saadun selvityksen perusteella katson, että poliisilla on ollut kiinniottohetkellä käytettävissään olleiden esitietojen perusteella syytä epäillä kantelijan ja A:n syyllistyneen kyseisiin rikoksiin. Se, milloin henkilöä on syytä epäillä rikoksesta, on pitkälti riippuvainen kussakin yksittäistapauksessa ilmi tulevista seikoista. Tekijöiden sekä kantelijan ja A:n kerrottu tuntomerkkien vastaavuus (vaalea pipo ja ruumiinrakenne) sekä kantelijan ja A:n tapaaminen noin kahden kilometrin päästä tapahtumapaikalta sisältävät itsessään hyvin vähän konkreettisia tietoja heidän mahdollisesta syyllisyydestään epäiltyyn rikokseen. Ottaen kuitenkin huomioon sen, että tapahtuma-alueella ei ilmeisestikään ollut löytynyt ketään muita tuntomerkkeihin sopivia henkilöitä, katson, ettei minulla ole huomautettavaa asiassa esitutkintakynnyksen ylittymistä koskevan arvioinnin kannalta.

Pakkokeinojen käyttö

Kiinniottaminen

Katson tässä yhteydessä aiheelliseksi korostaa, että pakkokeinojen jälkikäteinen oikeellisuuden arviointi on tehtävä pitäen mielessä, että pakkokeinoista päätettäessä tiedossa olleet seikat ovat saattaneet olla varsin erilaiset kuin asiaa jälkikäteen arvioitaessa.

Pakkokeinolain 1 luvun 2 §:n mukaan poliisimies saa ottaa kiinni rikoksesta epäillyn, joka on määrätty pidätettäväksi tai vangittavaksi. Jos pidättämiseen on

edellytykset, poliisimies saa ottaa rikoksesta epäillyn kiinni ilman pidättämismääräystäkin, jos pidättämisen toimeenpano voi muuten vaarantua. Poliisimiehen on ilmoitettava kiinniottamisesta viipymättä pidättämiseen oikeutetulle virkamiehelle. Tämän on 24 tunnin kuluessa kiinniottamisesta päätettävä, onko kiinni otettu päästettävä vapaaksi vai pidätettävä.

Pidättämisen edellytyksistä säädetään pakkokeinolain 1 luvun 3 §:ssä. Rikoksesta todennäköisin syin epäilty saadaan pidättää:

- 1) jos rikoksesta ei ole säädetty lievempää rangaistusta kuin kaksi vuotta vankeutta;
- 2) jos rikoksesta on säädetty lievempi rangaistus kuin kaksi vuotta vankeutta, mutta siitä säädetty ankaran rangaistus on vähintään vuosi vankeutta ja epäillyn henkilökohtaisten olosuhteiden tai muiden seikkojen perusteella on syytä epäillä, että hän:
  - a) lähtee pakoon taikka muuten karttaa esitutkintaa, oikeudenkäyntiä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa;
  - b) vaikeuttaa asian selvittämistä hävittämällä, turmelemalla, muuttamalla tai kätkemällä todistusaineistoa taikka vaikuttamalla todistajaan, asianomistajaan, asiantuntijaan tai rikoskumppaniinsa; taikka
  - c) jatkaa rikollista toimintaa;
- 3) jos hän on tuntematon ja kieltäytyy ilmoittamasta nimeään tai osoitettaan taikka antaa siitä ilmeisesti virheellisen tiedon; taikka
- 4) jos hänellä ei ole vakinaista asuntoa Suomessa ja on todennäköistä, että hän poistumalla maasta karttaa esitutkintaa, oikeudenkäyntiä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa.

Kun jotakuta on syytä epäillä rikoksesta, hänet saadaan pidättää, vaikka epäilyyn ei ole todennäköisiä syitä, jos pidättämiseen muutoin on 1 momentissa säädetty edellytykset ja epäillyn säilöön ottaminen on odotettavissa olevan lisäselvityksen vuoksi erittäin tärkeää. Ketään ei saa pidättää, jos se asian laadun taikka rikoksesta epäillyn iän tai muiden henkilökohtaisten olojen vuoksi olisi kohtuutonta.

Kiinniotettua koskee esitutkintalain 21 §, jonka mukaan ketään ei saa pitää esitutkinnassa kauempaa kuin on välttämätöntä. Rikoksesta epäillyn osalta enimmäisaika on 12 tuntia ja, milloin pidättämiseen on pakkokeinolain 1 luvun 3 §:n mukaan edellytykset, enintään 24 tuntia.

Katson tapahtumista saadun selvityksen – erityisesti pakeneminen ja epäselvyys autossa olleista henkilöistä – nojalla, että kantelijan ja A:n kiinniottaminen ei ole ollut perusteeton pakkokeinolain säännökset huomioon ottaen. Totean myös, että jo esitutkintalain 21 §:n nojalla rikoksesta epäilty on velvollinen olemaan läsnä esitutkinnassa 12 tuntia.

Pidättäminen

Tässä tapauksessa kantelija ja A ovat olleet kiinniotettuna noin 16 tuntia, jonka jälkeen heidät on pidätetty. Näin ollen asiassa tulee vielä pohtia, menettelikö

poliisi oikein katsoessaan kantelijan pidättämiselle olevan perusteet sekä pidättäessään hänet.

Pidättämisen edellytyksiin kuuluvat "epäilykynnykset" (tässä tapauksessa "syytä epäillä") jättävät pakkokeinosta päättävälle virkamiehelle jossain määrin harkintavaltaa. Ei ole yleisellä tasolla mahdollista määritellä, minkälaista näyttöä asiasta on oltava, jotta lainmukaiset edellytykset täytyisivät. Selvää kuitenkin on, että epäilyn pitää perustua konkreettisiin seikkoihin. Pakkokeinolain mukaan pidättämiseen vaaditaan nykyisin, että rikoksen selvittämistä vaikeuttavien vaaratekijöiden olemassaoloa on *syytä epäillä*. Pidättämiskynnystä on tältä osin vuoden 2004 alusta alennettu. Aikaisemmin edellytettiin olevan *todennäköistä syytä epäillä* näitä vaaratekijöitä.

Kantelija ja A on otettu kiinni poliisin toimesta 16.4.2004 klo 21.30 ja heidät on pidätetty 17.4.2004 klo 15.48. Koska pidättämistä on perusteltu pakkokeinolain 1 luvun 3 §:n 2 momentilla, on rikokseen syyllistymisen arviointiin riittänyt "syytä epäillä" eli alhaisin pakkokeinolaissa käytetyistä pakkokeinokynnyksistä. Pakkokeinolain 1 luvun 3 §:n 2 momentin edellytyksenä on vielä, että epäillyn säilöön ottaminen on odotettavissa olevan lisäselvityksen vuoksi erittäin tärkeää. Käytetty ilmaisu "erittäin tärkeää" on käsitykseni mukaan omiaan korostamaan käytetyn pakkokeinoperusteen poikkeuksellisuutta.

Katson, että tältä osin asia antaa aiheen esittää eräitä näkökohtia.

Esitutkinta-aineistosta ilmenee, että kantelijan ja A:n vapaudenmenetyksen ns. erityisiksi edellytyksiksi on kirjattu "lähtee pakoon taikka muuten karttaa esitutkintaa, oikeudenkäyntiä tai rangaistuksen täytäntöönpanoa", "vaikeuttaa asian selvittämistä" sekä "jatkaa rikollista toimintaa" eli käytännössä kaikki pakkokeinolain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa luetellut edellytykset.

Vanhempi konstaapeli B:ltä saadun selvityksen perusteella erityisenä edellytyksenä kiinniotolle oli tosiasiaa ollut ainoastaan pakkokeinolain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 2 kohdan b) -alakohta "vaikeuttaa asian selvittämistä hävittämällä, turmelemalla, muuttamalla tai kätkemällä todistusaineistoa taikka vaikuttamalla todistajaan, asianomistajaan, asiantuntijaan tai rikoskumppaniinsa". Myös ylikonstaapeli E:n selvitys on erityisen edellytyksen osalta yhteneväinen B:n esittämän kanssa. E kertoo myös merkinneensä kiinniottolomakkeelle pidätysmerkinnän, mutta jättäneensä epähuomiossa poistamatta kantelijan ja A:n kiinniottaneen poliisipartion lomakkeelle tekemät merkinnät kaikkien erityisten edellytysten olemassaolosta kantelijan ja A:n vapaudenmenetysten perusteena.

Poliisilain 2 §:ssä on säädetty poliisin toiminnan yleisistä periaatteista. Poliisin toimenpiteiden on ensinnäkin oltava perusteltuja suhteessa tehtävän tärkeyteen ja kiireellisyyteen sekä tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttaviin seikkoihin. Poliisi ei saa puuttua kenenkään oikeuksiin enempää, kuin poliisin tehtävän suorittamiseksi on tarpeen.

Esitutkintalain 8 §:n mukaan esitutkinnassa ei kenenkään oikeuksiin saa puuttua enempää kuin on välttämätöntä esitutkinnan tarkoituksen saavuttamiseksi (1 momentti). Esitutkinta on toimitettava siten, ettei ketään aiheettomasti saateta epäluulon alaiseksi ja ettei kenellekään tarpeettomasti aiheuteta vahinkoa tai haittaa (2 momentti).

Pakkokeinolain 7 luvun 1 a §:n mukaan pakkokeinolaissa tarkoitettuja pakkokeinoja saadaan käyttää vain, jos pakkokeinon käyttöä voidaan pitää puolustettavana ottaen huomioon tutkittavana olevan rikoksen törkeys, rikoksen selvittämisen tärkeys sekä rikoksesta epäillylle tai muille pakkokeinon käytöstä aiheutuva oikeuksien loukkaus ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Saadun selvityksen perusteella on pääteltävissä, että poliisi oli päätenyt valitsemaansa pakkokeinoon – pidättämiseen – sillä perusteella, että esitutkinta oli kantelijan pidättämispäätöstä tehdessä (17.4.2004 klo 15.48) vaiheessa, jossa kantelijaa ja A:ta edelleen oli syytä epäillä poliisin tutkittavana olleeseen rikokseen.

Tarkastelen seuraavassa tapahtumia ainoastaan kantelijaa koskevien tapahtumien osalta. Totean kuitenkin tekemieni huomioiden koskevan myös vapaudenriiston kohteeksi joutunutta kantelijan seurassa ollutta A:ta.

Kantelija oli saattanut hänet kuulustelleen E:n tietoon syyttömyyttään tukevia tietoja, mutta E ei ollut tarkastanut niitä pidättämistä esittäessään. E kertoo, että hän oli päätenyt esittää kantelijan pidättämistä esitutkinnan keskeneräisyyteen viitaten. Lisäksi E kertoo selvityksessään, että hänen työvuoronsa oli päätymässä klo 16.00, eikä hänellä näin ollen ilmeisestikään olisi ollut työvuoronsa puitteissa aikaa tehdä kantelijan pyytämiä tarkistuksia.

Selvityksen perusteella on pääteltävissä, että poliisi on tässä tapauksessa valitsemallaan pakkokeinolla pyrkinyt minimoimaan mahdollisen asian selvittämisen vaikeuttamisen, joka ilmeisestikin olisi voinut lähinnä konkretisoitua siten, että kantelija olisi pyrkinyt lavastamaan itselleen alibin. Totean, että tällä perusteella on erityistä merkitystä varsinkin rikostutkinnan alkuvaiheessa ja tällaisen oletuksen käyttöä voidaan perustella, ellei sitä vastaan puhuvia seikkoja ole olemassa. Toisaalta tätä "sotkemisvaaran" käyttöä pakkokeinon perusteena vastaan puhuvana seikkana voidaan kantelunalaisessa asiassa pitää sitä, että poliisilla ei saatujen selvitysten perusteella ole ollut tiedossaan mitään konkreettista tietoa epäilyksensä tueksi siitä, että kantelija saattaisi vaikeuttaa asian selvittämistä lainkohdassa mainituin tavoin.

Asiassa on lisäksi huomattava, että kantelijaan kohdistunut rikosepäily pakkokeinon käytön perusteena oli ainoastaan "syytä epäillä" -tasoa. Mainitun näyttökynnyksen käyttäminen pakkokeinon perusteena edellyttää pakkokeinolain 1 luvun 3 §:n mukaan, että säilöön ottaminen on odotettavissa olevan lisäselvityksen vuoksi erittäin tärkeää. Poliisin selvityksistä ei käy ilmi, mitä sellaista erittäin tärkeänä pidettävää lisäselvitystä asiassa oli odotettavissa, johon kantelija olisi voinut vapaana ollessaan vaikuttaa ja joka olisi puoltanut kantelijan pidättämistä.

Saadun selvityksen perusteella vaikuttaakin siltä, että yhtenä merkittävänä vaikuttimena kantelijan pidättämiselle on ollut asian tutkijan, ylikonstaapeli E:n työvuoron päätyminen siten, ettei hän ollut ehtinyt selvittää kantelijan puolesta puhuvien todisteiden olemassaoloa työaikansa puitteissa. Helsingin poliisipäällikkö on kantelun johdosta antamassaan lausunnossa todennut, että kantelijan syyttömyyden puolesta puhuvien seikkojen tarkistamisella olisi saattanut olla merkitystä päätöksentekoon kantelijan ja A:n pidättämisestä, joten työvuoron päättymistä ei voida pitää hyväksyttävänä syynä jättää suorittamatta asianosaisen pyytämä toimenpide, joka olisi mahdollisesti todistanut hänen syyttömyytään.

Kantelijan kiinniottanut vanhempi konstaapeli B on selvityksessään kertonut, että kantelija oli kertonut kiinnioton yhteydessä ainakin autonsa sijainnista. B ei muista, mainitsiko kantelija tässä yhteydessä myös autossaan olleista ostoksista ja ostoskuitista. Poliisipartion toisen jäsenen, vanhempi konstaapeli C:n mukaan kantelijan syyttömyyttä osoittavien todisteiden olemassaolosta tiedotettiin asiaa hoitavaa tutkintaryhmää. Kun asiassa on jäänyt selvittämättä, kenen toimesta ja kenelle näistä seikoista tiedotettiin, pyydettiin asiassa lisäselvitystä Helsingin poliisipäälliköltä. Poliisipäällikön lausunnossa todetaan seuraavasti: *"Vanhempi konstaapeli C mainitsee 17.7.2004 antamassaan selvityksessä, että kantelijan syyttömyyttä osoittavien todisteiden olemassaolosta oli tiedotettu asiaa hoitavalle tutkintaryhmälle. Kun hän ei 5.1.2005 antamassaan lisäselvityksessäänkään katso tarpeelliseksi tarkentaa, kenelle asiasta oli tiedotettu, asia jää epäselväksi. Jutun tutkija, ylikonstaapeli E puolestaan kertoo saaneensa kantelijan autossa olleista ostoksista – "alibista" – tiedon vasta kuulustellessaan kantelijaa seuraavana päivänä."* Poliisipäällikön lausunnossa todetaan myös, että jos kantelijan kiinni ottanut poliisipartio olisi välittömästi kiinni ottamisen jälkeen käynyt tarkastamassa kantelijan ostokset, kiinni ottamista ja pidättämistä ei olisi tarvinnut lainkaan tehdä.

Esitutkintalain 6 §:n mukaan esitutkinta on toimitettava ilman aiheetonta viivästystä.

Esitutkintalain 7 §:n 1 momentin mukaan esitutkinnassa on selvitettävä ja otettava huomioon yhtä hyvin epäiltyä vastaan kuin hänen puolestaan vaikuttavat seikat ja todisteet.

Esitutkintalain 7 §:n 1 momentista ilmenevää esitutkinnan tasapuolisuutta turvaa osaltaan esitutkintalain 12 §, jonka mukaan asianosaisen pyytämät kuulustelut ja muut toimenpiteet on suoritettava, jos asianosainen osoittaa, että ne saattavat vaikuttaa asiaan, ja jollei niistä aiheudu asian laatuun nähden kohtuuttomia kustannuksia. Kynnys asianosaisen pyytämiin tutkintatoimiin suostumiselle ei ole erityisen korkea. Varsinkin se ehto, että on osoitettava, että tutkintatoimenpide saattaa vaikuttaa asiaan, täyttyy käsitykseni mukaan varsin helposti. Säännöstä ei voi tulkita niin, että saatavalla näytöllä tulisi olla jotenkin ratkaiseva tai olennainen merkitys. Varsinkin ristiriitaisessa näyttötilanteessa voi pienilläkin

yksityiskohdilla olla merkitystä eli ne saattavat vaikuttaa asiaan – etenkin kun niitä tarkastellaan suhteessa muuhun näyttöön.

Saadun selvityksen perusteella vaikuttaa varmalta, että kantelijan syyttömyyden puolesta puhuvien seikkojen välittömällä selvittämisellä olisi saattanut olla vaikutusta kantelijan vapaudenmenetykseen – ainakin sen keston osalta. Näin ollen katson, että poliisin ratkaisu päätyä kantelijan pidättämiseen on kritiikille altis ja esitutkinnan tavoitteiden turvaamiselle olisi mielestäni ollut olemassa suhteellisuusperiaatteen noudattamisen valossa myös muita vaihtoehtoisia toimintamalleja. Mielestäni asiassa ei ole tullut saatujen selvitysten valossa esiin sellaisia seikkoja, joiden perusteella kantelijan pidättäminen olisi ollut riittävän perusteltua. Korostan myös yleisesti sitä, että mitä matalammalla näyttökynnyksellä päädytään pakkokeinon käyttöön, sitä nopeammin näyttöä tukevia tai sitä vastaan hankkivia seikkoja tulee hankkia.

3.2.2

Poliisimiesten menettelyn arviointi pakkokeinojen käytön osalta

Siltä osin kuin tapahtunutta virheellisenä pitämäni menettelyä voidaan tarkastella yksittäisten poliisimiesten menettelyn osalta, totean seuraavaan.

Vanhempien konstaapeleiden C:n ja B:n menettely

Katson, että kantelijan kiinniottaneiden poliisimiesten (C ja B) olisi tullut huolehtia siitä, että kantelijan esiin tuomien, hänen syyttömyyttään tukevien seikkojen tarkastamiseen olisi välittömästi ryhdytty. Saadun selvityksen perusteella vaikuttaa siltä, että tieto näiden seikkojen olemassaolosta oli välitetty edelleen esitutkinnasta vastaavalla tutkintaryhmälle, mutta asiassa jää selvittämättä, miten ja kenelle tiedot välitettiin. Kantelijan myöhäinen kiinniottoajankohta huomioon ottaen vaikuttaa kuitenkin siltä, että tosiasiasa kyseisten tarkastustoimenpiteiden suorittaminen olisi ollut tapahtuma-ajankohtana mahdollista suorittaa vain tapahtumapaikalla olleen poliisipartion toimesta. Pidän tältä osin aiheellisena kiinnittää C:n ja B:n huomiota esitutkintalain 7 §:n tarkoittamien epäillyn syyttömyyden puolesta puhuvien seikkojen huomioon ottamiseen sen ehkäisemiseksi, ettei esitutkinnan kohteena olevaan henkilöön oikeuksiin tulisi asian käsittelyn myöhemmissä vaiheissa puuttumaan enempiä kuin on välttämätöntä esitutkinnan tarkoituksen saavuttamiseksi.

Selvityksistä käy myös ilmi, että kiinniottettujen henkilöiden osalta täytettyihin kiinniottolomakkeisiin oli kirjattu kaikki pakkokeinolain 1 luvun 3 §:n 1 momentista ilmenevät ns. erityiset edellytykset, vaikka tosiasiasa tarkoituksena oli ollut kirjata vain sotkemisvaaraa kuvaava "vaikeuttaa asian selvittämistä hävittämällä, turmelemalla, muuttamalla tai kätkemällä todistusaineistoa taikka vaikuttamalla todistajaan, asianomistajaan, asiantuntijaan tai rikoskumppaniinsa". Pidän tältä osin riittävänä toimenpiteenä kiinnittää C:n ja B:n huomiota huolellisuuteen vapaudenmenetyksen edellytysten kirjaamisessa.

Vanhempi konstaapeli D:n menettely

D kertoo selvityksessään, että hän oli toiminut takaa-ajotilanteessa kenttäjohtajan ominaisuudessa. D kertoo keskustelleensa C:n ja B:n kanssa heidän tapaamistaan kahdesta miehestä, heidän tuntomerkeistään, käytöksestä ym. ja päätynt saamiensa tietojen perusteella antamaan poliisipartiolle määräyksen suorittaa kiinniotto ja toimittaa kiinniotetut miehet Itäkeskuksen poliisipiiriin asian selvittämiseksi ja tarkastustoimenpiteiden suorittamiseksi.

Olen edellä todennut, ettei asiassa ollut poliisin tapaamiin miehiin kohdistetun rikosepäilyn sekä suoritettun kiinnioton osalta epäiltävissä virheellistä menettelyä. Näin ollen katson, ettei vanhempi konstaapeli D ole menetellyt asiassa virheellisesti.

Ylikonstaapeli E:n menettely

Pidän hyväksyttävänä lähtökohtana, että mitä vakavamman rikoksen esitutkinnasta on kysymys, sitä perinpohjaisempi esitutkinnan tulee olla. Korostan kuitenkin, että syyttömyyden puolesta puhuvien seikkojen selvittämisen osalta on vähäisissäkin rikoksissa oltava erityisen tarkkana. Väärä syyppääksi julistava tuomio on monessakin mielessä väärää vapauttavaa tuomiota vahingollisempi.

Kantelijan tapauksessa esitutkinta oli vasta alkuvaiheessaan ja asian tehokkaaseen selvittämiseen tähdättiin muun muassa pakkokeinoja käyttämällä. Pakkokeinojen käyttökynnystä koskevan selvityksen kattavuutta arvioitaessa ratkaisuun vaikuttaa myös käytettävissä olevan ajan niukkuus ja pakkokeinon merkitys esitutkinnalle. Tässä vaiheessa on selvitettävä myös epäillyn puolustukseen esittämiä seikkoja.

Mielestäni tämä selvittämisen joutuisuuden vaatimus on ollut tässä tapauksessa korostunut, koska selvittämisellä varsinkin jälkikäteen arvioituna oli ratkaiseva vaikutus kantelijan pidättämisen edellytyksiin. Näin ollen katson, että ylikonstaapeli E:n olisi tullut ryhtyä välittömästi selvittämään kantelijan hänen tietoonsa saattamien seikkojen olemassaoloa sekä niiden vaikutusta kantelijaan kohdistuvan rikosepäilyn suhteen. Varsin pienikin yksityiskohta voi olla merkityksellinen paitsi sinällään myös esimerkiksi arvioitaessa muuta näyttöä, tässä tapauksessa erityisesti ylipäättään kantelijan osuutta tapahtumiin. E:n ei olisi tullut lykätä asian selvittämistä työvuoronsa päättymisen johdosta, vaan hänen olisi näkemykseni mukaan pitänyt ryhtyä selvittämään asiaa tai pyytää jotain muuta työvuorossa ollutta poliisimiestä suorittamaan tutkintatoimenpide sekä edelleen arvioimaan pidättämisen edellytyksiä tämän tutkintatoimenpiteen tuloksen perusteella. Yhdyn tässä yhteydessä Helsingin kihlakunnan poliisipäällikön lausunnossa esittämään, että työvuoron päättymistä ei voida pitää hyväksyttävänä syynä jättää suorittamatta asianosaisen pyytämä toimenpide, joka olisi mahdollisesti todistanut hänen syyttömyyttään. Kyseistä selvittämistoimenpidettä ei voitane myöskään pitää niin suurena tai aikaavievänä, etteikö sen välitön suorittaminen ilman kohtuutonta vaivannäköä olisi onnistunut.

Edellä todetun perusteella pidän ylikonstaapeli E:n menettelyä virheellisenä erityisesti esitutkintalain 6 §:stä ilmenevän esitutkinnan suorittamiselta edellytettävän viivytyksettömyyden sekä pakkokeinojen käytön edellytyksenä olevan suhteellisuusvaatimuksen näkökulmasta. E:n menettelyn seurauksena kantelija on joutunut olemaan ilman hyväksyttävää syytä rikoksesta epäillyn asemassa ja vapautensa menettäneenä kauemmin kuin olisi ollut välttämätöntä.

Komisario F:n menettely

Helsingin kihlakunnan poliisilaitoksen päivystysvuorossa ollut komisario F on tehnyt päätöksen kantelijan pidättämisestä. Selvityksessään F kertoo, että päivystävän komisarion virkapaikka on Pasilan poliisitalon hälytyskeskuksessa. Virka-ajan ulkopuolella päivystävä komisario toimii työvuoronsa aikana myös tutkinnanjohtajana ja tähän liittyvät pakkokeinopäätökset tehdään pääsääntöisesti tutkijan/poliisipartion puhelimitse antaman tiedon perusteella.

Vaikka olenkin edellä pitänyt kantelijan pidättämisen perusteita kritiikille alttiina, on arviointi F:n tekemän päätöksen oikeellisuudesta tehtävä pitäen mielessä ensinnäkin se, että hän on tehnyt ratkaisun pidättämisestä E:ltä saamiensa tietojen perusteella. Lisäksi on otettava huomioon se, että yleensä päivystävän komisarion tehdessä pakkokeinoja koskevia päätöksiä hänellä ei ole mahdollisuutta ryhtyä perusteellisesti arvioimaan hankittua näyttöä ja sen riittävyttä, vaan hänen on luotettava asiasta tutkintavastuussa olevilta saamiinsa tietoihin ja muodostettava päätöksen perusteena oleva näkemyksensä sen pohjalta. Ei liene myöskään tavatonta, että tällaisista toimenpiteistä päättäminen on tehtävä varsin kiireellisissä tilanteissa. Edellä toteamani perusteella en katso komisario F:n menetelleen tässä tapauksessa virheellisesti päätyessään hänelle kerrotun perusteella kantelijan pidättämiseen.

3.2.3

Käsirautojen käyttö ja turvallisuustarkastus

Kiinniottopaikalla oli aluksi vain yksi poliisipartio. Saadun selvityksen mukaan kiinniotot tehnyt partion vanhempi konstaapeli C joutui hoitamaan asioita puhelimitse toisen partion kanssa vanhempi konstaapeli B:n joutuessa tällä välin yksin vartioimaan molempia kiinni otettuja. Mahdollisen pakenemisen estämiseksi kantelija ja A kahlittiin käsirautoihin. Sitten paikalle oli tullut toinen poliisipartio, jonka avustuksella kiinni otetut oli kuljetettu Itäkeskuksen poliisiasemalle.

Käsirautoja voidaan käyttää silloin, kun niiden käyttö on virkatehtävän suorittamiseksi perusteltua ja puolustettavaa. Kahlitsemista ei tule käyttää enempää kuin se on tarpeellista. Käytettävissäni olevan aineiston perusteella vaikuttaa siltä, että käsirautojen käytölle on ollut perusteltu syy. Asia on kuitenkin suhteellisuusperiaatteen noudattamisen kannalta tulkinnanvarainen – varsinkin toisen poliisipartion saavuttua paikalle. Voidaan kysyä, oliko tuolloin enää tarvetta käsirautojen käytölle.

Koska poliisimiehellä on yksittäistapauksessa jonkin verran harkinnanvaraa eikä poliisin keinovalintaan vaikuttaneita seikkoja ole jälkikäteen edes mahdollista yksityiskohtaisesti selvittää ja arvioida, katson saamani selvityksen perusteella, etteivät poliisimiehet olleet ylittäneet harkintavaltaansa tai käyttäneet sitä väärin laittamalla kantelijalle ja A:lle käsiraudat heidän kiinniottonsa yhteydessä. Katson kuitenkin aiheelliseksi kiinnittää poliisin huomiota siihen, että käsirautojen käyttäminen edellyttää jatkuvaa harkintaa niiden tarpeellisuudesta. Tässä tapauksessa poliisimiesten olisi nähdäkseni tullut harkita, oliko toisen poliisipartion tullessa käsirautojen käytölle edelleen olemassa edellytyksiä.

Mitä tulee kantelijalle ja A:lle suoritettuun turvallisuustarkastukseen, totean, että sen tarkoituksena on muun muassa kiinniottamisen varmistaminen ja poliisin työturvallisuuden takaaminen. Turvallisuustarkastus perustuu poliisilain 22 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan poliisimiehellä on oikeus kiinniottamisen, pidättämisen, vangitsemisen, säilöönottamisen ja henkilökohtaiseen vapauteen kohdistuvan virka-aputoimen yhteydessä tarkastaa henkilö ja hänen mukanaan olevat tavarat sen varmistamiseksi, ettei tällä ole hallussaan esineitä tai aineita, joilla hän voi vaarantaa säilyttämisen taikka aiheuttaa vaaraa itselleen tai muille.

Siltä osin kuin kantelija kertoi kantelussaan takkinsa vetoketjun rikkoutumisesta kiinnioton yhteydessä, vanhempi konstaapeli B on todennut selvityksessään, ettei hänellä ole muistikuvaa kantelijan takin rikkoutumisesta suoritettun turvallisuustarkastuksen yhteydessä.

3.2.4

Poliisilaitoksella suoritettu henkilöön kohdistuva etsintä

Poliisilaitoksella tapahtunut "kyykyttäminen"

Vanhempi konstaapeli B:ltä saadun selvityksen mukaan kantelijalle tehtiin poliisiasemalla henkilöntarkastus mahdollisen takavarikoitavan esineen löytämiseksi. B mainitsee kantelunalaisen tapahtuman kulun osalta seuraavaa: *"Olin itse tekemässä henkilöntarkastusta kantelijalle. Kantelijan mainitsema "kyykitys" tarkoittaa sitä, että häntä on käsketty käymään kahdesti kyykyssä, jolloin paljastuu mahdollisesti peräsuoleen kätkeyt huumaussaineet. Kantelijaa ei hyppyytetty enkä muista, että häntä olisi valaistu taskulampulla takapuoleen"*.

Pakkokeinolain 5 luvun 9 §:n mukaan henkilöön kohdistuva etsintä voi olla *henkilöntarkastus* sen tutkimiseksi, mitä tarkastettavalla on vaatteissaan tai muutoin yllään, taikka *henkilönkatsastus*, joka käsittää katsastettavan ruumiin tarkastamisen, verinäytteen ottamisen tai muun ruumiiseen kohdistuvan tutkimuksen. Oikeuskirjallisuudessa on henkilöntarkastukseksi katsottu myös sen tarkastaminen, mitä henkilöllä on vaatteiden ja ihon väliin kätkeytynä. Tyypillinen henkilöntarkastuksen muoto on henkilön taskujen tarkastaminen. Sama koskee naulakkoon ripustettujen vaatteiden tutkimista (kts. Helminen ym. Esitutkinta ja pakkokeinot, 2005, s. 674). Tätä pitemmälle meneviä, lähinnä tarkastettavaan

ruumiiseen kohdistuvia etsintätoimenpiteitä voitaneen pitää henkilönkatsastuksena.

Kysymyksessä on saadun selvityksen mukaan ollut henkilöntarkastus. Sen edellytyksistä säädetään pakkokeinolain 5 luvun 10 §:ssä. Sen mukaan sille, jota on syytä epäillä

- 1) rikoksesta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta,
  - 2) lievästä pahoinpitelystä,
  - 3) näpistyksestä, lievästä kavalluksesta, lievästä luvattomasta käytöstä, lievästä moottorikulkuneuvon käyttövarkaudesta, murtovälineen hallussapidosta,
  - 4) lievästä vahingonteosta tai
  - 5) lievästä petoksesta,
- saadaan tehdä henkilöntarkastus takavarikoitavan taikka väliaikaiseen hukkaamiskieltoon tai vakuustakavarikkoon pantavan esineen tai omaisuuden löytämiseksi tai muutoin sellaisen seikan tutkimiseksi, jolla voi olla merkitystä rikoksen selvittämisessä.

Muun muassa huumausainerikos on rikos, jota epäiltäessä voidaan tehdä henkilöntarkastus. Henkilöntarkastukseen voi tapauksesta riippuen kuulua myös vaatteiden riisuminen.

Henkilönkatsastus tai muu kuin henkilön päällä oleviin vaatteisiin kohdistuva tarkastus voidaan pakkokeinolain 5 luvun 11 §:n mukaan suorittaa, jos on todennäköisiä syitä epäillä henkilön syyllistyneen rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta. Jollei epäilyyn ole todennäköisiä syitä, epäilty saadaan katsastaa vain, jos erittäin pätevin perustein voidaan olettaa, että katsastuksessa saatetaan löytää takavarikoitava taikka väliaikaiseen hukkaamiskieltoon tai vakuustakavarikkoon pantava esine tai omaisuus taikka muutoin saada selvitystä rikoksesta.

Näkemykseni mukaan B:n selvityksessään henkilöntarkastukseksi kuvaama kantelijan peräsuoleen kätkeytyjen huumausaineiden selvittämiseksi suoritettu tarkastustapa täyttää pikemminkin henkilönkatsastuksen kuin henkilöntarkastuksen määritelmän.

Saadun selvityksen mukaan kantelijaan kohdistuneen toimenpiteen tarkoituksena oli selvittää, oliko hänellä kätkeytynä huumausaineita kehoonsa. Toimenpide suoritettiin siis mahdollisen huumausainerikoksen selvittämiseksi eikä niinkään niiden rikosten selvittämiseksi, joista kantelija pidätettiin (moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen sekä vaaran aiheuttaminen). Kantelijaa ei kuitenkaan epäilty huumausainerikoksesta vaan ainoana perusteena toimenpiteelle vaikuttaa olleen B:n selvityksessään toteama johtopäätös ajoneuvolla poliisia pakenemisen mahdollisista syistä sekä se, että "*ajoneuvorikollisuuteen liittyy läheisesti huumausainerikollisuus*".

Saatuun selvitykseen perustuvan näkemykseni mukaan kantelijan syyllistymisestä huumausainerikokseen, jonka tutkimista ajatellen nyt suoritettu toimenpide suoritettiin, ei ole ollut olemassa lain edellyttämää todennäköisiin syihin perustuvaa näyttöä. Saadun selvityksen perusteella kantelijaa ei ole edes ollut syytä epäillä huumausainerikoksesta; poliisi näet ei ollut edes aloittanut tapahtuman yhteydessä kantelijaa koskevaa huumausainerikoksen esitutkintaa. Saadusta selvityksestä ei myöskään käy ilmi seikkoja, joiden perusteella olisi ollut pakkokeinolain 5 luvun 11 §:n edellyttämien tavoin erittäin päteviä perusteita olettaa, että katsastuksessa olisi saatettu löytää takavarikoitava taikka väliaikaiseen hukkaamiskieltoon tai vakuustakavarikkoon pantava esine.

Vaikka B:n suorittaman etsintätoimenpiteen laatua voidaan varsinkin jälkikäteen arvioituna pitää hyvinkin tulkinnanvaraisena sekä kritiikille alttiina, selvityksistä ei kuitenkaan yksiselitteisesti ilmene, että B:n etsintätoimenpiteillä olisi ollut tarkoitus suorittaa silmämääräistä tarkastusta "syvällekyvämpi" tarkastus, jota tuolloin kiistatta olisi tullut pitää henkilönkatsastuksena. Perusoikeutena turvattu henkilökohtainen koskemattomuus edellyttää kuitenkin, että henkilöntarkastusta ja henkilönkatsastusta koskevia säännöksiä tulkitaan mieluummin supistavasti kuin laajentavasti. Toisaalta tässä yhteydessä on myös otettava huomioon pakkokeinolain 7 luvun 1a §:stä ilmenevä suhteellisuusperiaate, joka osaltaan edellyttää kiinnittämään huomiota pakkokeinon käytöstä seuraavaan henkilökohtaisen koskemattomuuden loukkaukseen sekä pakkokeinon suhteuttamista tutkittavaan asiakokonaisuuteen.

Edellä toteamani perusteella katson, että henkilöntarkastukseen liittyvät toimenpiteet olisi tullut rajata selvästi vain kantelijan vaatteisiin kohdistuvaan tarkastukseen, jollaista alastomaksi riisutetun henkilön tarkastelu – taskulampulla tai ilman – ei mielestäni ole.

Henkilönkatsastus voidaan suorittaa, jos on todennäköisiä syitä epäillä henkilön syyllistyneen rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta. Törkeästä liikenneturvallisuuden vaarantamisesta (rikoslain 23 luvun 2 §) voidaan tuomita enintään kahdeksi vuodeksi vankeuteen. Henkilönkatsastuksen suorittamisen edellytykset eivät ole kuitenkaan riippuvaiset pelkästään tutkittavan rikoksen rangaistusmaksimista, vaan henkilönkatsastuksessa tulee ottaa huomioon myös kaikkien pakkokeinojen käyttöä ohjaava suhteellisuusperiaate. Tämä tarkoittaa myös sitä, että pakkokeinon käytölle on esitettävä kestävä perusteet asian kokonaisharkinnan kannalta. Tässä yhteydessä voidaankin kysyä, miten henkilöön kohdistuva etsintä olisi ylipäätään palvelut tutkittavana olevien rikosten selvittämistä.

Henkilöön kohdistuvaan etsintään on pakkokeinolain 5 luvun 12 §:n mukaan sovellettava saman luvun 7 §:ää, joka edellyttää kotietsinnästä pidettävän pöytäkirjaa. Tämä tarkoittaa sitä, että myös henkilöön kohdistuvasta etsinnästä on pidettävä pöytäkirjaa. Näin ei tässä tapauksessa ollut menetelty. Vanhempi konstaapeli B toteaa selvityksessään olleensa tekemässä henkilöntarkastusta kantelijalle. Antamassaan lisäselvityksessä B kertoo, ettei hän tiedä, miksi pöytäkirjaa ei ole tuolloin tehty.

Katson, että henkilöön kohdistuneen etsinnän suorittanut vanhempi konstaapeli B on menetellyt etsintää toteuttaessaan pakkokeinolain vastaisesti jättäessään laatimatta henkilöön kohdistuvaa etsintää koskevan pöytäkirjan.

Henkilötuntemerkkien ottaminen ja DNA-tunnisteen määrittäminen

Pakkokeinolain 6 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan poliisimies saa ottaa rikoksesta epäilystä henkilöstä tunnistamista, rikoksen selvittämistä ja rikosentekijäin rekisteröintiä varten sormen-, käden- ja jalanjäljet, käsiala- ja ääninäytteen, valokuvan sekä tuntemerkitiedot (*henkilötuntemerkit*).

Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 22 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan tuntemerkitiedot poistetaan yhden vuoden kuluttua muun muassa:

- a) esitutinnan päättämisestä, kun esitutkinnassa on käynyt ilmi, ettei rikosta ole tehty;
- b) esitutkintaviranomaisen esitutkintalain 2 §:n 2 momentin nojalla tekemästä päätöksestä jättää ryhtymättä toimenpiteisiin rikokseen syyllisen saattamiseksi syytteeseen;
- c) epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta, kun esitutkinnassa on käynyt ilmi, ettei ketään voida saattaa syytteeseen.

Pakkokeinolain 6 luvun 5 §:n mukaan rikoksesta epäillylle saadaan tehdä DNA-tunnisteen määrittämistä varten tarpeellinen henkilönkatsastus, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta. DNA-tunniste saadaan poliisilain 1 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tallettaa poliisiin henkilörekisteriin. Poliisin henkilörekisteriin ei saa tallettaa DNA-tunnistetta, joka sisältää tietoa rekisteröitävän muista henkilökohtaisista ominaisuuksista kuin sukupuolesta. DNA-tunnisteiden poistamisesta rekisteristä säädetään poliisin henkilörekistereistä annetussa laissa.

Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 22 §:n 2 momentin mukaan poliisin henkilörekisteriin talletettu DNA-tunniste poistetaan rekisteristä yhden vuoden kuluttua siitä, kun rekisterinpitäjä on saanut tiedon syyttäjän tekemästä päätöksestä, jonka mukaan asiassa ei ole kyseessä rikos tai näyttöä rikoksesta, taikka siitä, että rekisteröityä vastaan nostettu syyte on lainvoimaisella tuomiolla hylätty tai rangaistus poistettu. Jollei tunnistetta ole aikaisemmin poistettu, se poistetaan viimeistään 10 vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta. Säilytetyt näytteet tuhotaan samalla kun niitä vastaavat DNA-tunnisteet poistetaan.

Henkilötuntemerkkien ottamisen edellytykset eivät ole sidottuja tutkittavana olevan rikoksen törkeysasteeseen, joten henkilötuntemerkit voidaan ottaa epäilystä aina, kun hänen on syytä epäillä syyllistyneen tutkittavana olevaan rikokseen. Sen sijaan rikoksesta epäillyn DNA-tunnisteen määrittäminen

edellyttää, että rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta.

Näkemykseni mukaan poliisilla on ollut sillä alkuvaiheessa olleen rikosepäilyn perusteella pakkokeinolakiin perustuva toimivalta ottaa kantelijan henkilötuntemerkit sekä suorittaa henkilönkatsastus DNA-tunnisteen määrittämistä varten.

Komisario G on antamassaan selvityksessä todennut, että esitutkinnan sittemmin tultua keskeytetyksi kyseiseen tapaukseen liittyvät kantelijan tuntemerkit- ja DNA-rekisteröintitiedot on pyydetty poistamaan. Minulla ei ole tältä osin huomautettavaa.

3.2.5

Vanhojen rekisteritietojen paikkansapitävyys

Kantelijan mukaan poliisi kertoi hänelle henkilötuntemerkkien ottamisen yhteydessä, että häntä koskeva ensimmäinen poliisin rekistereissä oleva merkintä oli vuodelta 1978 kirjattu törkeä ryöstö ja pahoinpitely. Kantelussaan kantelija kertoo, että hän oli sittemmin saanut tuomion ainoastaan lievästä pahoinpitelystä, ja pitää näin ollen henkilötuntemerkkiensä rekisteröintitietoja virheellisinä.

Helsingin kihlakunnan poliisipäällikön antaman lausunnon mukaan rekisteritietojen muuttamisesta, jos henkilö tuomitaan eri rikosnimikkeellä kuin millä hänet on rekisteröity, ei lainsäädännössä tai hallinnollisissa ohjeissa ole määräystä.

Mitä tulee Helsingin poliisipäällikön lausunnossa rekisteritietojen muuttamisesta todettuun, totean yleisesti, että henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 27 §:n mukaan virheelliseksi todettu tieto on merkittävä virheelliseksi ja tiedon saa säilyttää, jos se on tarpeen rekisteröidyn, muun asianosaisen tai poliisin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi (1 momentti). Virheelliseksi todettu tieto, jota 1 momentin nojalla säilytetään, on poistettava heti kun tiedon säilyttäminen oikeuksien turvaamiseksi ei enää ole tarpeen, viimeistään kuitenkin viiden vuoden kuluttua tiedon poistamiselle säädetyn määräajan päättymisestä (3 momentti).

Poliisin pitämässä rekistereissä on yleisemminkin eräitä ongelmia. Oikeusasiamiehen kansliassa on parhaillaan omana aloitteena tutkittavana (dnro1421/2/04) muun muassa poliisin rekisterien sisältämien tietojen luotettavuus. Tietojen luotettavuuteen vaikuttaa se, että syyttäjän ja tuomioistuimen päätöstietojen sähköinen tiedonsiirto poliisin rekistereihin ei ole vielä teknisesti mahdollista. Poliisin tietohallintokeskus työskentelee ongelman poistamiseksi. Myös kantelijan osalta oli kyse siitä, ettei tieto tuomiosta ollut välittynyt rekisteriin.

Pidän asian käsittelyn tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisimpana toimenpiteenäni saattaa jäljennöksen tästä päätöksestäni mahdollisia

toimenpiteitä varten sisäasiainministeriön poliisiosastolle, joka toimii henkilötietolain 3 §:n tarkoittamana poliisiasiaintietojärjestelmän rekisterinpitäjänä. Tähän toimenpiteeseen päätyessäni olen ottanut huomioon, että ongelma tietojen luotettavuudessa on yleisempikin, ei vain tätä asiaa koskeva, ja että ongelma on jo oikeusasiamiehen tutkittavana.

Pyydän sisäasiainministeriön poliisiosastoa ilmoittamaan minulle sekä erikseen kantelijalle, mihin toimenpiteisiin asiassa on ryhdytty virheelliseksi väitetyn rekisteritiedon korjaamiseksi.

3.2.6

Poliisivankilan menettely kutsuun vastaamisessa

Kantelun mukaan kantelijan hälytyskutsuihin ei säilössäoloaikana vastattu. Kantelija kertoo painaneensa hälytysnappia saamansa migreenikohtauksen johdosta.

Ylikomisario H:n selvityksen mukaan kantelijan säilössäoloaikana on ollut vartijan tehtävissä viisi eri henkilöä ja heille suoritettujen suullisten tiedustelujen mukaan kukaan ei muista tapahtunutta mitenkään normaalista poikkeavana; selvityksen mukaan kantelija on saanut normaalisti ruokaa eikä hänellä ole kirjattu olleen mitään vammoja tai sairauksia säilöönottotarkastuksen yhteydessä.

Selvityksessä ei oteta suoraan kantaa väitteisiin, ettei kantelijaa kertomallaan tavalla olisi käyty kertaakaan katsomassa tai että hän olisi tarvinnut ja pyytänyt saada lääkärin apua. Väitteisiin on tuskin enää saatavissa tarkempaa selvitystä. Käytettävissäni olevan selvityksen perusteella kantelijan valvontaa ei ole voitu osoittaa laiminlyödyn.

Katson kuitenkin aiheelliseksi yleisellä tasolla todeta olevan erittäin tärkeää, että säilöön otettu saa tietää paikalla olevan joku, jolta hän voi tarvittaessa pyytää apua, ja että säilöön otetun valvonta ja hänen vapaudenmenetyksen aikaisten oikeuksiensa toteutuminen muutoinkin on asianmukaisesti järjestetty.

3.2.7

Kantelijan vaatteiden haltuunottaminen

Kantelijan ja A:n vaatteet oli otettu poliisin haltuun teknisten tutkimuksien suorittamista varten.

Ylikonstaapeli E kertoo selvityksessään, että vaatteiden haltuun ottamisesta ei ollut laadittu takavarikkopöytäkirjaa. E toteaa, että haltuun otetuista vaatteista tehtiin poliisin toimesta teknisen tutkinnan pöytäkirja, jossa on yksityiskohtaisesti mainittu haltuun otetun omaisuuden määrä ja laatu. Poliisipäällikön lausunnon mukaan syynä ilmenneelle menettelylle on saattanut olla se, ettei vaatteiden ottamista poliisin haltuun välttämättä mielletty takavarikoksi, koska vaatteita sinänsä ei ollut tarkoitettu käytettäväksi todisteina, vaan niistä teipattuja kuituja.

Pakkokeinolain 4 luvun 1 §:n mukaan esine voidaan takavarikoida, jos on syytä olettaa, että se voi olla todisteena rikosasiassa tai on rikoksella joltakulta viety taikka että tuomioistuimien julistaa sen menetetyksi.

Pakkokeinolain 4 luvun 9 §:n mukaan takavarikosta on laadittava pöytäkirja. Siinä on mainittava takavarikon tarkoitus ja toimituksen kulku sekä luetteloitava takavarikoidut esineet (1 momentti). Takavarikon toimittajan on annettava takavarikosta todistus sille, jonka hallussa esine on ollut (2 momentti).

Asiallisesti ottaen kantelijan ja A:n vaatteiden haltuunotossa on ollut kysymys esineen takavarikosta. Siten asiassa olisi tullut menetellä takavarikosta annettujen säännösten mukaisella tavalla ja muun muassa laatia takavarikkopöytäkirja. Tämä siitäkin huolimatta, että muun esitutkinta-aineiston perusteella ei ollut epäselvyyttä vaatteiden käsittelyn vaiheista.

Asian tutkijana toiminut ylikonstaapeli E kertoo selvityksessään, että kantelijalta takavarikoiduista vaatteista ei ollut laadittu pöytäkirjaa, koska se oli jäänyt E:ltä epähuomiossa tekemättä. Katson, ettei E ole menetellyt pakkokeinolain edellyttämällä tavalla jättäessään laatimatta takavarikkoa koskevan pöytäkirjan.

Selvityksen perusteella jää jossakin määrin epäselväksi, missä vaatetuksessa kantelija vapautettiin. Kantelijan vapauttamistoimenpiteistä vastannut ylikonstaapeli E kiistää selvityksessään ehdottaneensa kantelijalle, että tämä voisi poistua poliisilaitokselta ilman vaatteita. Näin ollen saatu selvitys on täysin vastakkainen kantelijan kantelussaan kertomaan nähden. Katson asiassa jääneen näyttämättä, että poliisi olisi menetellyt väitetyllä tavalla virheellisesti. Tästä syystä tyydyn toteamaan yleisellä tasolla, että poliisin tulee huolehtia siitä, että vapautensa menettäneelle luovutetaan käyttöön asianmukainen vaatetus siksi ajaksi, kun hän ei voi omia vaatteitaan pitää esimerkiksi takavarikon johdosta.

3.2.8

Vahingonkorvausta koskevat vaatimukset

Kantelija pyysi kirjoituksessaan oikeusasiamiestä selvittämään, onko asiassa mahdollisuutta saada korvauksia.

Tältä osin totean, että oikeusasiamiehen toimivaltaan ei kuulu vahingonkorvauksista päättäminen. Kantelijalla on halutessaan mahdollisuus esittää esinevahinkojen korvausta koskeva vaatimuksensa Helsingin kihlakunnan poliisilaitokselle sekä vapaudenmenetyksensä osalta Valtiokonttorille. Vahingonkorvauksen luonteisten vaatimusten ratkaiseminen kuuluu viime kädessä tuomioistuinten toimivaltaan.

3.2.9

Yhteenvetoa tapahtuneesta

Yhteenvetona totean, että puheena olevan asiakokonaisuuden käsittelyssä on ollut useita puutteita: tiedonkulussa kiinniotosta vastanneiden ja esitutkinnasta

vastanneiden poliisimiesten välillä oli ongelmia, pakkokeinoja koskevia päätöksiä oli osin tehty perehtymättä rikosta koskevaan näyttöön riittävän huolellisesti ja pakkokeinojen pöytäkirjaamisia oli jätetty kokonaan tekemättä tai ne oli tehty huolimattomasti.

Näkemykseni mukaan virheisiin on osaltaan vaikuttanut kiinniotot suorittaneiden vanhempien konstaapeleiden C:n ja B:n toiminta. Heidän olisi tullut selvittää epäiltyjen syyttömyyden puolesta puhuvia seikkoja tai vähintäänkin riittävän joutuisasti ja selkeästi välittää tieto niistä asian tutkinnasta vastaaville. Arvostelua voidaan kohdistaa myös henkilöön kohdistuvan etsinnän toteuttamistapaan ja sitä koskevan dokumentoinnin puutteellisuuteen. Näkemykseni mukaan poliisin toimintaa tältä osin on leimannut yleinen huolimattomuus.

Erityisen moitittavana pidän kuitenkin ylikonstaapeli E:n menettelyä jättää ilmeisesti työvuoronsa päättymisen johdosta ryhtymättä välittömiin toimenpiteisiin hänen tietoonsa saatetun syyttömyyden puolesta puhuvan näytön selvittämiseksi. E:n menettelyn seurauksena kantelija pidätettiin, kun se ilmeisestikin olisi ollut vältettävissä, mikäli E olisi välittömästi selvittänyt tai selvityttänyt kantelijan syyttömyyden puolesta puhuvan näytön olemassaolon.

Katson, että poliisin menettely kantelunalaisessa tapahtumassa ei ole kaikilta osin täyttänyt rikosasian käsittelylle asetettuja vaatimuksia. Näkemykseni mukaan kysymyksessä on ollut tapahtumaketju, jossa eri asteissa ilmenneet sinänsä suhteellisen vähäiset menettelyvirheet ovat yhdessä muodostaneet kokonaisuuden, jota ei voida pitää asianmukaisen poliisitoiminnan mukaisena. Kärjistetysti sanottuna tapaus osoittaa välinpitämätöntä suhtautumista vapaudenriiston käyttöön poliisin tehtävissä. Se osoittaa myös sen, miten keskeinen merkitys asioiden ja niiden käsittelyn eri vaiheiden asianmukaisella kirjaamisella on, ei ainoastaan asianosaisen vaan myös viranomaisen itsensä samoin kuin valvontaviranomaisten kannalta. Asianosaisen ja viranomaisten kannalta asianmukainen kirjaaminen mahdollistaa asian käsittelyn vaiheiden seuraamisen. Yksittäisen virkamiehen kannalta kyse on samalla myös hänen omasta oikeusturvastaan siinä vaiheessa, kun asioita ehkä joudutaan jälkikäteen selvittämään.

Kaiken kaikkiaan katson, että Helsingin kihlakunnan poliisilaitos ei ole täysin onnistunut puheena olevan asiakokonaisuuden käsittelyssä, minkä käsitykseni saatan kihlakunnan poliisipäällikön tietoon.

4

TOIMENPITEET

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin perusteella annan ylikonstaapeli E:lle huomautuksen hänen esitutkintalain 6 §:n sekä pakkokeinolain 7 luvun 1 a §:stä ilmenevän suhteellisuusperiaatteen vastaisena kohdasta 3.2.2 ilmenevin perustein pitämästäni menettelystä.

Saatan moittivat käsitykseni edellä kohdassa 3.2.4 selostetusta lainvastaisesta menettelystä vanhempi konstaapeli B:n tietoon hänen jätettyään laatimatta

henkilöön kohdistuvasta etsinnästä pakkokeinolain 5 luvun 12 §:ssä edellytetyn pöytäkirjan sekä edellä kohdassa 3.2.7 selostetusta lainvastaisesta menettelystä ylikonstaapeli E:n tietoon hänen jätettyään laatimatta pakkokeinolain 4 luvun 9 §:n edellyttämän pöytäkirjan takavarikosta.

Lisäksi kiinnitän edellä kohdasta 3.2.2 ilmenevin tavoin vanhempien konstaapeli C:n ja B:n huomiota huolellisuuteen vapaudenmenetyksen edellytysten kirjaamisessa sekä epäillyn syyttömyyden puolesta puhuvien seikkojen selvittämisessä. Samoin kiinnitän vanhempi konstaapeli B:n huomiota kohdassa 3.2.4 henkilöön kohdistuvan etsinnän toteuttamistavasta esittämiini käsityksiin.

Toimenpiteitteni tietoon saattamiseksi lähetän jäljennökset tästä päätöksestäni edellä mainituille poliisimiehille. Lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Helsingin kihlakunnan poliisipäällikölle tiedoksi ja muille selvityksiä antaneille poliisimiehille tietoon saatettavaksi.

Jäljennös tästä päätöksestä lähetetään myös sisäasiainministeriön poliisiosastolle kohdasta 3.2.5 ilmenevästä tarkoituksessa. Pyydän sisäasiainministeriötä ilmoittamaan minulle 4.8.2006 mennessä, mihin toimenpiteisiin rekisterinpitäjänä toimiva sisäasiainministeriön poliisiosasto on virheelliseksi väitetyn rekisteritiedon johdosta katsonut tarpeelliseksi ryhtyä.

Muihin toimenpiteisiin kirjoitus ei anna aihetta ja sen liitteet palautetaan ohessa.